

polska pomoc
www.polskapomoc.gov.pl

„Odpowiedzialny konsument.
Moje codzienne wybory—nasza wspólna
sprawa”

**Fundacja Dzieła Kolpinga
w Polsce**

Daleko od domu

Tekst: Jędrzej Witkowski

Czym są migracje?

Prawdopodobnie każdy z nas był kiedyś migrantem, podróżował, przemieszczał się do innego miejsca na krótszy lub dłuższy okres czasu. Staliśmy się tym samym częścią kolejnego globalnego zjawiska (nawet jeśli podróżowaliśmy tylko na krótkim dystansie).

Migracje to jedno z niewielu zjawisk, które już w zamierzonych czasach miało charakter globalny: podróże Wikingów, wielkie wędrówki ludów, „odkrywanie” nowych lądów przez Europejczyków. Dzisiaj trudno zrozumieć historię i obecną sytuację wielu krajów bez wcześniejszego zrozumienia znaczenia, jakie odgrywają w danym przypadku migracje.

Migracje to wszelkie przemieszczenia ludzi niezależnie od ich skali i miejsca, mogą to być ruchy pomiędzy miastami (lub miastem a wsią), pomiędzy krajami, pomiędzy kontynentami. Mówiąc o migracjach można wyróżnić kilka ich rodzajów: przymusowe (np. kiedy to wojna zmusza ludzi do opuszczenia ich domu) i dobrowolne (np. gdy podróżujemy za pracę); legalne (gdy podróż odbywa się zgodnie z prawem, np. na wakacje) i nielegalne (gdy nie posiadamy dokumentów uprawniających do podróży, np. paszportu lub pobytu w nowym miejscu). Migracje można też podzielić na czasowe (kiedy przemieszczający się ludzie planują powrót do swojego poprzedniego miejsca zamieszkania) i stałe (gdy już nie wracają).

Warto pamiętać również o szczególnej grupie migrantów, czyli o uchodźcach. Status uchodźcy został zdefiniowany przez Konwencję Genewską z 1951 r. Zgodnie z jej brzmieniem uchodźcą jest osoba, która opuściła swój kraj w obawie przed prześladowaniami ze względu na rasę, religię, narodowość, poglądy polityczne lub przynależność do określonej grupy społecznej. Kraj, do którego przybywa uchodźca ma

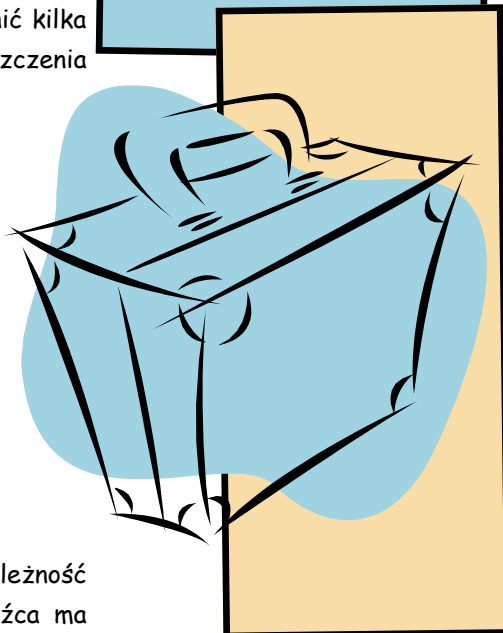
Czym są migracje?

Dlaczego ludzie
migrują?

Migranci na świecie

Wpływ migracji
na gospodarkę

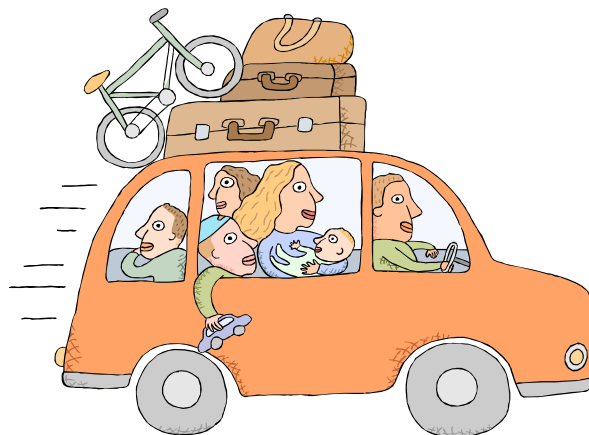
Różnorodność
kulturowa—bogactwo
i wyzwania

Dlaczego ludzie migrują?

Na pytanie o przyczyny migracji nie może być jednej odpowiedzi. Każdy migrant i każda migrantka mogliby opowiedzieć swoją własną historię o tym, co skłoniło ich (zmusiło?) do wyjazdu. Jednym z ważniejszych powodów migracji są pobudki ekonomiczne – ludzie migrują do krajów, w których będą mogli lepiej żyć, znaleźć lepszą (lub jakąkolwiek) pracę. Przykładem tych migracji są między innymi wyjazdy Polek i Polaków do Wielkiej Brytanii lub Niemiec. Druga grupa przyczyn ma również bezpośredni związek z pracą – w tym wypadku mowa jednak o podróżach biznesowych, głównie wyjazdach krótkotrwałych, które zakładają, że to firma, w której pracujemy zleca nam wyjazd. Trzecią ważną przyczyną są pobudki naukowe – ludzie wyjeżdżają do innych miast lub krajów, by

się uczyć. Nadal niestety bardzo duża liczba osób opuszcza swoje domy w obawie o swoje bezpieczeństwo – uciekają z powodu wojny (jak ostatnio w Sudanie Południowym) lub prześladowań. Ostatnią najmniej znaną w Polsce przyczyną migracji są zmiany środowiskowe, które uniemożliwiają ludziom życie w ich dotychczasowym miejscu zamieszkania (może to mieć związek z pustynnieniem terenu, erozją gleby, zalaniem jakiegoś obszaru).

Migranci na świecie

W ostatnich latach poza krajem swojego urodzenia przebywa około 3% światowej populacji, czyli 214 mln ludzi (w 2000 roku zagranicznych migrantów było tylko 150 mln). Migracje międzynarodowe nie są jednak zjawiskiem równie istotnym w każdym kraju. Jeśli spojrzymy na wybrane kraje arabskie to uderzy nas duża liczba migrantów tam mieszkających. Choć trudno w to uwierzyć to w Katarze aż 87% populacji to zagraniczni migranci. W Europie skala zagranicznej migracji jest o wiele mniejsza, na całym kontynencie (włączając w to całą Rosję) przebywa obecnie ok. 72 mln migrantów (tylko 8,7% populacji). Europa nie jest również miejscem gdzie przed prześladowaniami chroni się największa liczba uchodźców, ci zwykle docierają tylko do

pierwszego bezpiecznego kraju. Największej liczbie uchodźców schronienia udziela Pakistan, Iran, Niemcy, Kenia.

W Polsce liczba legalnych migrantów oscyluje wokół 100 000. Nie jesteśmy jednak w stanie oszacować liczby osób, które przebywają w naszym kraju nielegalnie. Polska nadal pozostaje głównie krajem emigracji – liczba naszych obywateli, którzy wyjeżdżają z Polski ciągle znacznie przewyższa liczbę mieszkających w Polsce migrantów zza granicy.

Wpływ migracji na gospodarkę

Ekonomiści zajmujący się badaniem wpływu migracji na gospodarkę oceniają go jako pozytywny, choć z procesem tym wiąże się również sporo zagrożeń.

Z perspektywy kraju, z którego migranci wyjeżdżają, kluczową rolę odgrywają przekazy pieniężne przesyłane z powrotem do kraju (np. do rodziny). Według danych Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji tą drogą do ubogich krajów globalnego Południa trafiło w 2010 roku 325 mld dolarów (to dwukrotnie więcej niż środki przekazywane przez rządy bogatych państw na rozwój krajów uboższych).

Z drugiej strony mamy do czynienia ze zjawiskiem „drenażu mózgów”, który polega na opuszczeniu kraju przez najlepiej wykształconych mieszkańców. Może to stanowić poważny problem dla takich państw, w których brakuje inżynierów czy lekarzy. Przykładowo w najbliższych trzech latach z Indii wyjedzie około 1 miliona inżynierów. Jeśli weźmiemy pod uwagę, że wykształcenie jednego fachowca kosztuje około 20 000 \$, to w pewnym sensie Indie wesprą resztę świata kwotą 20 mld \$.

Patrząc na sytuację oczami kraju przyjmującego, profitami z obecności migrantów jest szansa na obniżenie kosztów pracy, dzięki tańszej sile roboczej (często migranci wykonują pracę, której nie chcą wykonywać mieszkańcy danego kraju lub pracują za mniejsze pieniądze). Z taką sytuacją mamy do czynienia w wypadku pracujących w Polsce Ukraińców i emigrujących do Wielkiej Brytanii Polaków. Osiedlanie się migrantów zapewnia dopływ nowych osób na rynek pracy, a w dużej skali może również odwrócić

trend wyludniania się kraju. Ekspert Fundacji „Energia dla Polski” obliczyli, że aby powstrzymać negatywne skutki starzenia się społeczeństwa powinniśmy do 2050 r. zachęcić do osiedlenia się w naszym kraju przynajmniej 5,2 mln ludzi.

Negatywną konsekwencją napływu migrantów do kraju może być obniżenie płac w niektórych sektorach gospodarki, tam gdzie największa liczba migrantów oferuje swoją pracę za mniejsze pieniądze. Badania nie potwierdzają jednoznacznie istnienia tego zjawiska we wszystkich krajach, ale taka możliwość jest czasem wykorzystywana przez polityków z krajów przyjmujących jako argument dla ograniczania migracji.

Fundacja Dzieła Kolpinga w Polsce

Ul. Żułowska 51,
31-436 Kraków

Tel.: +48 12 418 77 67
Faks: +48 12 418 77 76
E-mail: fundacja@kolping.pl

fundacja.kolping.pl

Różnorodność kulturowa - bogactwo i wyzwania

Migracje to oczywiście nie tylko wpływ na gospodarkę. Obecność przybyszów zza granicy wpływa również na kulturę.

Migranci wnoszą do polskiej kultury swoje tradycje i przyzwyczajenia, wskutek tego zetknięcia zmieniają się obie strony - mniejszość i większość. Ten wpływ najłatwiej jest nam dostrzec gdy sięgamy po kebab przygotowywany zwykle przez migrantów z Bliskiego Wschodu lub chińskie potrawy gotowane najczęściej przez obywateli Wietnamu.

Różnorodność kulturowa społeczeństw rodzi również szereg wyzwań, z którymi trzeba sobie radzić. W szkole pojawiają się dzieci, dla których język polski nie jest pierwszym językiem (lub dzieci, które w ogóle nie mówią w naszym języku). Problemy mogą pojawiać się również wtedy, kiedy kulturowe lub religijne nakazy przybyszów są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w kraju, do którego przybyli. W ostatnich latach głośno było m.in. o zakazie zakrywania twarzy przez kobiety w miejscach publicznych we Francji. Obecność migrantów w społeczeństwie zawsze powoduje też uaktywnienie wśród niektórych mieszkańców postaw ksenofobicznych - niezrozumienia różnorodność i obawy przed innością.

Długo jeszcze wyzwania w zakresie migracji, przed którymi stoją kraje Europy Zachodniej, nie będą dla nas w Polsce rzeczywistością. Już teraz warto jednak przyglądać się temu, w jaki sposób mądrze zarządzać różnorodnością by czerpać z niej korzyści dla obywateli i unikać zbędnych napięć. Nie ulega bowiem wątpliwości, że Polska będzie z roku na rok stawała się krajem coraz bardziej zróżnicowanym kulturowo, a migrantów i migrantki będziemy spotykali coraz częściej w szkole, w pracy lub po prostu na ulicy.

Projekt „Odpowiedzialny konsument. Moje codzienne wybory — nasza wspólna sprawa” o numerze EG2015/298 jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Realizator projektu: Fundacja Dzieła Kolpinga w Polsce

Termin realizacji: sierpień 2015 r. – listopad 2015 r.

Biuletyn „Daleko od domu” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autora Jędrzeja Witkowskiego i Fundacji Dzieła Kolpinga w Polsce. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2015. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>.

Ten utwór możesz
za darmo:

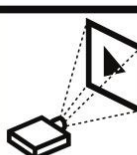
kopiować

zmieniać
i remiksować

rozpowszechniać

przedstawiać
i wykonywać

musisz tylko oznaczyć
autora oryginału